СУЧАСНІ РЕАЛІЇ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Нємченко І.І., Ляховська А.В., Краснов О.Г., Городова-Андрєєва Т.В., Ляховський В.І., Сидоренко А.В.

Полтавський державний медичний університет

Висвітлено особливості становлення й розвитку медичної освіти в сучасних умовах, підкреслено провідну роль викладача в підготовці медичних кадрів, у підвищенні вимог до ефективного використання сучасних інформаційних технологій.

Ключові слова: медична освіта, заклад вищої освіти, викладач, здобувач освіти, інформаційні технології.

The article presents the peculiarities of the formation and development of medical education in modern conditions, emphasizes the leading role of the teacher in the training of medical personnel, increased requirements for the effective use of modern information technology.

Key words: medical education, institution of higher education, teacher, applicant, information technologies.

Вступ. Розвиток охорони здоров'я значною мірою залежить від стану, професійного рівня й якості підготовки медичних і фармацевтичних кадрів. Саме розвиток суспільства, науки і практики постійно змушує займатися підвищенням ефективності системи охорони здоров'я й удосконалювати її структуру. Складні виклики, які стоять перед нашою державою, потребують підвищення рівня здоров'я й працездатності громадян, створення умов для формування фізично і духовно здорових поколінь. Цього можна досягти в результаті доступності та високої якості надання медичної допомоги. Тому медицина все більше стає охороною здоров'я, важливу роль в якому відіграє стан медичної освіти.

У наш час основою здобуття медичної освіти стало усвідомлення її пріоритетності, безперервності й гуманістичної цінності та розвиток нових педагогічних технологій. Діяльність закладів медичної освіти провадиться в умовах зростаючих вимог до професіоналізму й компетентності фахівців усіх рівнів. Освіта за своєю суттю інтернаціональна й має включати все найкраще, що є зараз у світі, зокрема програму розвитку глобального освітнього інформаційного середовища. Підвищення якості освіти залежить від багатьох причин: наявності висококваліфікованого науково-педагогічного складу, матеріально-технічного й лабораторного забезпечення, але не меншою мірою визначається тим, як викладаються дисципліни. Тому основним завданням викладачів закладів вищої медичної освіти, зберігаючи історичні традиції системи вищої медичної освіти й використовуючи багатий досвід підготовки медичних кадрів, є збереження принципів і методології навчання, що пройшли перевірку часом, а також включення до системи єдиного освітнього простору відповідно до загальноєвропейських вимог [10]. Удосконалення вищої медичної освіти дозволить більш обґрунтовано визначати потребу й пріоритети в підготовці медичних кадрів у цілому в країні та в кожному окремому регіоні, а також розробити нові стандарти для базової, післядипломної освіти й професійного безперервного навчання медичних працівників.

Основна частина. В останні десятиліття висуваються нові вимоги до навчання в сучасних умовах. У навчальному процесі відбувається глобалізація, високошвидкісний розвиток інформаційних систем та інноваційних технологій із подальшим їх широким використанням. У суспільстві спостерігається інформаційний бум, тісна конкуренція і на ринку освітніх послуг, і на ринку праці [5; 7; 9]. У зв'язку з розвитком високотехнологічних методів дослідження виявляються якісно нові захворювання, відбувається констатація розвитку нових форм уже відомих нозологій зі зміненим рівнем резистентності до деяких видів терапії на тлі зростаючого зниження імунітету, алергізації, збільшення онкогенних факторів. Усі ці обставини сприяють появі нових вимог до сучасного викладання в медичних ЗВО [4; 6; 8], а також доволі повно характеризують наявну ситуацію в освіті й дозволяють розглядати медичний заклад освіти як відображення всіх вимог, які пред'являються часом до становлення суспільства [1; 12].

Тому в наш час, особливо на фоні пандемії COVID-19, розвиток електронного навчання, що включає використання інтернет-технологій, електронних бібліотек, навчально-методичних медіа й відеоматеріалів, сприяє розвитку дистанційного навчання [1; 13]. Традиційні аудиторні заняття під керівництвом викладача з використанням інформаційних і телекомунікаційних технологій перестають бути домінуючими в освітньому процесі. Ураховуючи те, що в умовах медичного ЗВО очна освіта є облігатним компонентом, важливу роль має розвиток такої форми освіти з її модернізацією й розширенням набору освітніх послуг відповідно до запитів сучасності (участь у відеоконференціях, вебінарах, робота в інтерактивних лабораторіях із симуляторами, оновлення матеріалів навчального курсу в режимі реального часу, дистанційна взаємодія учасників навчального процесу в чаті за допомогою різних систем доступу (Zoom та ін.) із наявністю аудіо- і відеозв'язку), що дозволяє якісно підвищити рівень підготовки фахівців та перевести деякі освітні аспекти в якісно новий формат із розробкою нових методів оцінки й контролю за допомогою використання інноваційних технологій [1; 2; 4; 8].

У той же час різноманітність програмного забезпечення, швидка зміна поколінь комп'ютерів, операційних систем і прикладних програм (у тому числі й навчальних) пред'являє до працівників закладу вищої освіти підвищені вимоги щодо самонавчання й ефективного використання потенційних можливостей сучасних інформаційних технологій, які стрімко оновлюються [1].

Посиленої уваги в сучасній вищій медичній освіті потребує проблема міждисциплінарної інтеграції під час професійної підготовки здобувачів, оскільки це сприяє забезпеченню цілісності освітнього процесу, взаємозв'язку навчальних дисциплін, як із погляду єдиного й безперервного розвитку професійної діяльності, так і з погляду сучасного підходу до стану здоров'я громадян. Міждисциплінарний підхід дозволяє побачити просторовість, глибину досліджуваної теми, формує вміння виділяти різні рівні патогенезу нозології, що вивчається, використовувати можливість її вирішення [14].

Також у медичній сфері залишається актуальною проблема дуальної освіти [3; 11]. Європейська система освіти, яка започаткувала розвиток дуальної освіти, зумовила формування ключових компетенцій уже на ранніх етапах навчання. При цьому відбувається забезпечення випускників закладів медичної освіти трудовою діяльністю

вже в перші роки після навчання, сприяє їх фінансовій незалежності на початкових етапах кар'єри з негайним практичним застосуванням здобутих знань [11]. Взаємозалежність навчального й лікувально-профілактичного закладу як потенційного роботодавця не лише забезпечує економічну складову доцільності впровадження цієї форми навчання, а й вирішує питання кадрового забезпечення, розширює програму навчання додатковими запитаннями, специфічними тільки для даного конкретного медичного закладу [3; 11].

Медицина – це наука, в якій щодня відбуваються відкриття, реалізуються інновації, розробляються й упроваджуються нові методи діагностики, лікування, відбувається організація медичних послуг, проводяться конференції, вебінари, здебільшого англійською мовою. Ураховуючи те, що більшість сучасних наукових медичних журналів, особливо які мають високий імпакт-фактор, публікують англомовні статті, необхідно сприяти застосуванню англійської мови як мови спілкування у сфері медичної освіти. При цьому академічна мобільність, яка стрімко розвивається в освітньому середовищі, сприяє забезпеченню якісної вищої освіти, розширенню міжнародного співробітництва і в рамках Європейського континенту, і за його межами [12]. Знання англійської мови в освітньому процесі не тільки дозволяє бути конкурентоспроможними на ринку освітніх послуг, а й зумовлює можливість академічної мобільності в рамках міжнародних програм із розширенням власного кругозору й освоєнням якісно нових технологій діагностики й лікування різних патологічних станів [1].

Висновок. Отже, нівелювання відсталості, догматизму, консерватизму в сучасній медичній освіті підвищує вимоги до викладачів, постійно потребує їх особистого освітнього зростання, підвищення професійної кваліфікації, опанування нових навичок, які будуть спрямовані від уміння «навчати професії» до вміння «навчати компетенцій».

Список використаної літератури

1. Гнеденко В.В. Методологические основы применения компьютерных технологий в учебном процессе / В.В. Гнеденко, А.В. Тютяев // Успехи современного естествознания. – 2008. – №9. – С. 46-48.
2. Дебердеев И.Р. Роль клинического мышления в профессиональной деятельности врача / И.Р. Дебердеев // Бюллетень медицинских Интернетконференций. – 2015. – Т. 4, Вып. 11. – С. 1174-1179.
3. Дуальная форма медицинского образования как продукт социального партнерства /А.А. Аканов, А.Д. Дуйсекеев, А.В. Балмуханова [и др.] // Вестн. КазНМУ. – 2013. – №4(2). – С. 4-6.
4. Козолуп М.С. Міждисциплінарний підхід до формування академічної комунікативної компетенції у студентів природничих спеціальностей в університетах США / М.С. Козолуп // Науковий вісник Ужгородського нац. ун-ту. – 2015. – Вип. 30. – С. 24-26.
5. Корнилова А.Г. Парадигмальные основы развития образования / А.Г. Корнилова, Д.А. Данилов // Высшее образование сегодня. – 2011. – №3. – С. 73-75.
6. Кошелев И.А. Дистанционное образование в системе современного здравоохранения: реальность и перспективы / И.А. Кошелев // Медицинский альманах. – 2010. – №1 (10). – С. 51.
7. Крисак І.В. Підготовка студентів медичних спеціальностей до англомовного професійно-орієнтованого діалогічного мовлення / І.В. Крисак // Збір. наук. праць Уманського держ. пед. ун-ту. – 2014. –Ч. 1. – С. 188-194.
8. Курбанов С. Внедрение современных инновационных технологий в додипломное медицинское образование / С. Курбанов // Международный журнал экспериментального образования. – 2013. – №3. – С. 47-49.
9. Мельник А. Організація інтегрованих бінарних занять з іноземної мови професійного спрямування та профільного предмета / А. Мельник // Витоки педагогічної майстерності. – 2013. – Вип. 11. – С. 215-219.
10. Парахонский А.П. Медицинское образование сегодня и пути его совершенствования / А.П. Парахонский // Успехи современного естествознания. – 2008. – №9. – С. 60-61.
11. Родиков А.С. Некоторые аспекты профилизации образовательных услуг дуальной системы европейского образования / А.С. Парахонский // Вестник университета. – 2010. – №3 (23). – С. 41-46.
12. Сулейменова О.Я. Компетентность как основа качества подготовки медицинских специалистов /О.Я. Сулейменова, А.А. Садыкова, И.В. Лозенко // Вестник КазНМУ. – 2014. – №1. – С. 372-379.
13. Khamnaeva N.I. Bachelors' students preparing methods through use of different teaching methods /N.I. Khamnaeva, E.T. Tsyngunova // Pedagogical Journal. – 2014. – №6. – P. 64-70.
14. Rashidova Z.M. Mastering pedagogical technologies as a necessary condition for realization of the Conception of support for development of pedagogical education / Z.M. Rashidova // Pedagogical Journal. – 2014. – №6. – P.70-73.